Forma jurídica per a l'economia col·laborativa procomú



Dimecres, 01/04/2020

Ajuntament de Barcelona
Barcelona Activa
femPROCOMUNS
free knowledge institute
Lab COOP

Objectius

- Reflexionar sobre els possibles encaixos dels projectes amb les fórmules jurídiques
- Conèixer els mecanismes legals de govern, proposar-ne de complementaris i reflexionar sobre mecanismes de governança
- Reflexionar sobre les tipologies de persones vinculades als projectes i el seu encaix en els models de governança



https://youtu.be/7GUEB-P0uV0





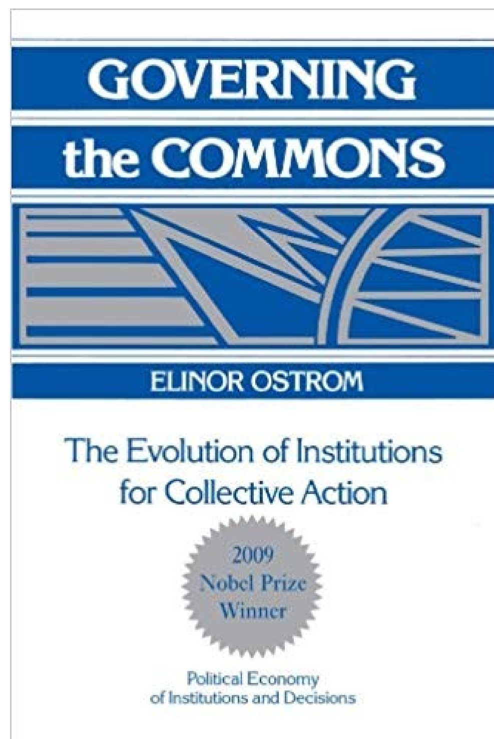
Ajuntament de Barcelona | Barcelona Activa

femPROCOMUNS | free knowledge institute | Lab COOP

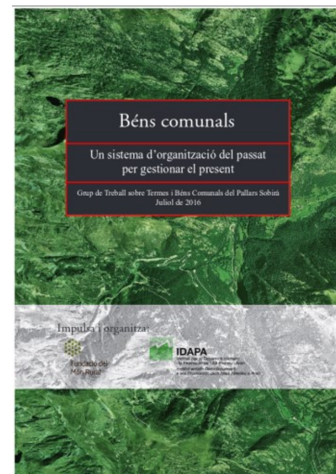
Forma jurídica pel **procomú tradicional**

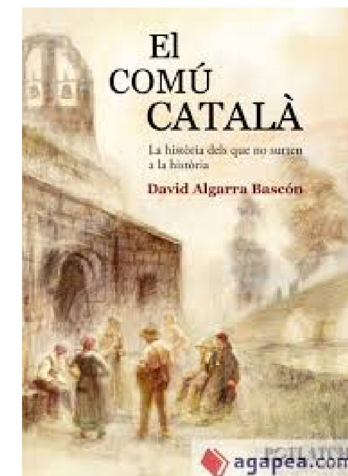
Consell obert, comunitats de regants, institució del Comú, cofradies, …





Elinor Ostrom





David Algarra

Comuns urbans patrimoni ciutadà, marc conceptual jurídic i propostes normatives. Raquel Prado
https://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/sites/default/files/documents/comuns_urbans_patrimoni_ciutada._marc_juridic_i_propostes_normatives.pdf

Ajuntament de Barcelona | Barcelona Activa | femPROCOMUNS | free knowledge institute | Lab COOP

Forma jurídica pel **procomú digital**

Fundació











fundació
guifi·net





moz://a





eXO
expansió Xarxa Oberta

oca





Societat Limitada



CANONICAL



Associació







Cas: Mozilla. Fundació controla SL.

moz://a

Cas: Arduino. SL fundadors.



Cas: Wikimedia. Fundació(ns) + associacions+comunitats per projectes+grups informals d'usuaris











Cas: Guifinet. Fundació, associacions, empreses

Una economía colaborativa con ...

guifi·net

Red en común

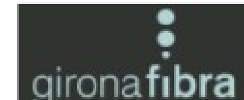
fundació guifi·net











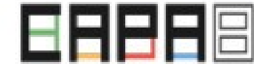




xta.cat

















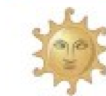
















Goufone la telefonia de casa

Código Sur

Ciudadanos (v· ·inistraciones públicas PYMES y Organizaciones

Ecosistema: Participantes y Estamentos guifi·net







I les formes cooperatives?

El **cooperativisme obert** i el **cooperativisme de plataforma** proposen utilitzar formes jurídiques cooperatives per al procomú i per a les plataformes digitals.

Cooperativisme obert

Qüestiona el predomini del capital en l'economia del software lliure i va més enllà de la producció digital

2014 Josef Davis Coates, "Open Co-ops: Inspiration, Legal Structures & Tools"
2014 Commons Strategies Group, Michale Bawens, David Bollier, Pat Conaty

- **Missió orientada al bé comú (social i ambiental) als estatuts**
- **Cooperatives que incloguin tots els actors implicats en la seva governança; que siguin socialment inclusives i actives en la incorporació de drets.**
- **Producció de béns comuns oberts, materials i immaterials**
- **P2P per reduïr costos de producció entre cooperatives en xarxa articulades política i socialment a escala mundial**

Cooperativisme de plataforma

2015 Trebor Scholz “Platform cooperativism vs Sharing economy
2015 Trebor Scholz i Nathan Schneider “Ours to hack and to own”
2016 Trebor Scholz “Platform Cooperativism”

OURS TO HACK AND TO OWN
THE RISE OF PLATFORM COOPERATIVISM, A NEW VISION FOR THE FUTURE OF WORK AND A FAIRER INTERNET
EDITED BY TREBOR SCHOLZ AND NATHAN SCHN
OR Books
New York · London

#ROSALUX01
TREBOR SCHOLZ
COOPERATIVISMO DE PLATAFORMA
OS PERIGOS DA UBERIZAÇÃO
O bem comum como alternativa à precarização do trabalho e da vida

Proposen combinar:

- **disseny tecnològic** de plataforma com AirBNB
- **model de propietat** més democràtic com una cooperativa
- **model d’activitat econòmica** de distribució de beneficis entre els qui produeixen el valor

fairmondo



Buscant un encaix jurídic...

Encaix jurídic

Aspectes a considerar per triar la fórmula jurídica:

Tipus d'activitat?

Sense ànim de lucre?

D'interès general (bé comú, orientat a servei comunitari)?

Hi ha un patrimoni, recurs, eina...?

Nombre de promotores i persones vinculades

Expectatives futures de les promotores?

Necessitats econòmiques del projecte?

Aspectes legals i fiscals, tràmits, obligacions documentals

...



Donant forma

Quin factor predomina? Es combinen factors?

Autocupació

- Hi volem treballar?
- Activitat econòmica principal, prestació de servei
- CTA, autònom…

Inversió

- Cerquem grans inversors?
- Compensació de K, visió de "negoci"
- SL, Start-up

Acció

- Mobilització social, més o menys puntual?
- Sense massa social gaire fixa, sense activ. econ
- Xarxa, plataforma…

Projecte associatiu

- Finalitat no lucrativa, activitat econ. Secundària
- Massa social àmplia, interès col·lectiu
- Associació, federació, coordinadora, club…

Gestió Patrimoni

- Salvaguarda d'un patrimoni, eina, recurs, bé…
- Sense finalitat lucrativa, activitat econ secundària
- Fundació

Grups d'interès *(stakeholders)*



PROJECTE/ ORGANITZACIÓ (ENTITAT/EMPRESA)

- **Missió**
- **Visió**
- **Valors**

Entitats
Sòcies
Voluntàries
Sectorial
Donants
Beneficiàries
Clientela
Fundadores
Finançadores privades
Treballadores
Co-creadores
Òrgans de govern
Usuàries
Administració/ns
Proveïdores

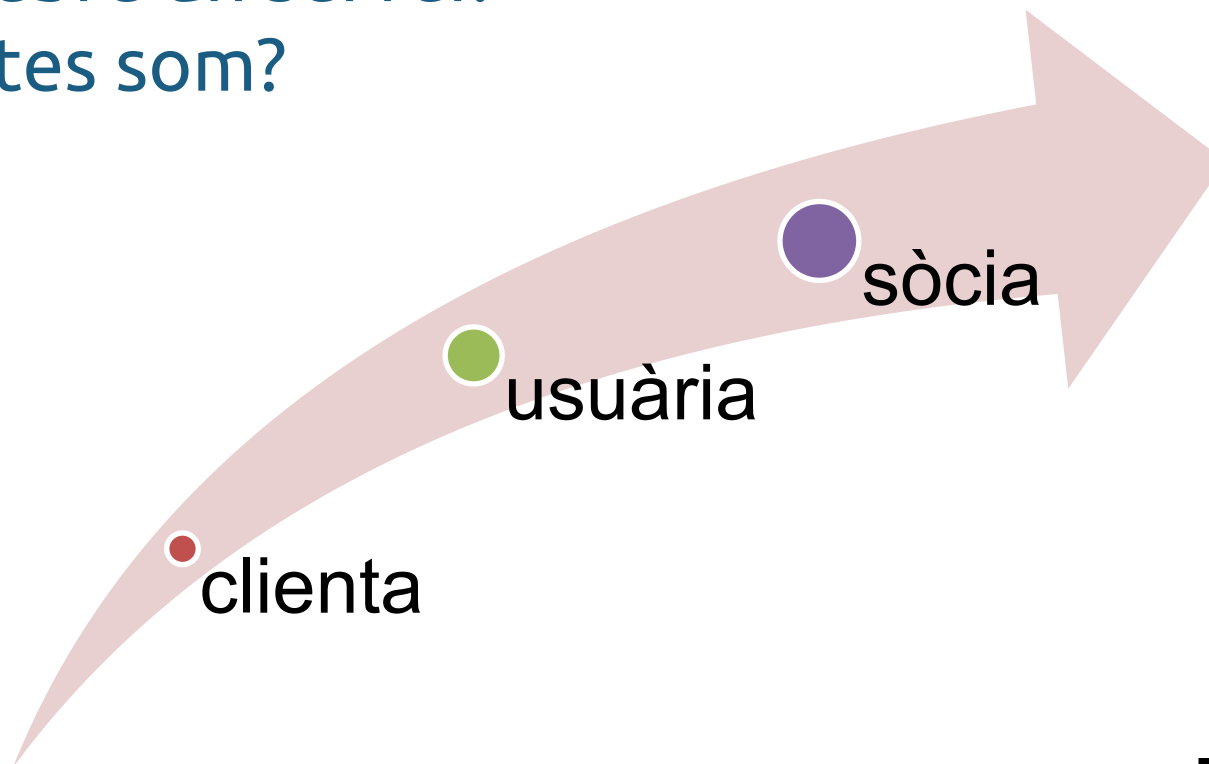
Tant important és que el projecte encaixi amb la missió, visió i valors de l'organització com la seva socialització amb els col·lectius vinculats i grups d'interès

Grup promotor i grups d'interès



Perspectiva del Grup Promotor

- Expectatives personals
- Vull treballar-hi?
- Vull rebre un servei?
- Quantes som?
- …



Fórmules empresarials

"Sense closca" → empresari/a individual, sense K → IRPF

No hi ha separació entre patrimoni empresarial i particular

Responsabilitat il·limitada

"Autònom" o SCP (no mercantil)

"Amb closca" → societat, K mínim (responsabilitat limitada) → Imp. Societats

Societats de capital

Societat **Mercantil**: SL, SA

Societat **Laboral**: SLL, SAL

Societat **Cooperativa**



Societats de capital i cooperatives

Societats mercantils i de capital

Factor fonamental: **el capital**

- Accions, participacions
- % poder de decisió
- % repartiment resultats

Societats cooperatives

Factor fonamental: **la persona** (el capital = instrument)

- Activitat cooperativitzada
- 1 persona, 1 vot (possibilitat ponderació)
- Repartiment resultats segons activitat cooperativitzada
- Reserves obligatòries

Fórmules jurídiques de l'economia social

ASSOCIACIÓ (agrupació, club, plataforma, coordinadora, ONG, unió...)
FEDERACIÓ (sectorial, territorial)
FUNDACIÓ (pública / privada)

COOPERATIVA (diferents classes i tipus)
SOCIETAT LABORAL

Fórmules jurídiques de les entitats sense ànim de lucre

ASSOCIACIÓ
FEDERACIÓ
FUNDACIÓ

COOPERATIVA D'INICIATIVA SOCIAL / SENSE ÀNIM DE LUCRE

Característiques entitats sense ànim de lucre

- no distribució d'excedents, destinació a les activitats pròpies
- gratuïtat càrrecs socials
- interès limitat aportacions, si n'hi ha (màx. interès legal del diner)
- limitació de retribucions laborals al 150% segons conveni sector i zona

Fórmules jurídiques participatives

ASSOCIACIÓ / FEDERACIÓ

COOPERATIVA

Basades en la participació activa dels seus membres, independentment del capital aportat

ESS Economia Social i Solidària

L'Economia Social i Solidària (ESS) és un concepte i una pràctica en construcció. Sembla haver-hi un cert consens en la multidimensionalitat del concepte, que recolliria almenys **tres dimensions complementàries**:

La **dimensió teòrica** com a paradigma alternatiu sobre l'economia i que parteix de la crítica al capitalisme.

La **dimensió de proposta política** de transformació social i, per tant, de moviment social emancipador.

Una **dimensió més enfocada a definir un tipus específic de pràctiques organitzatives i empresarials** per satisfer necessitats que busca funcionar amb lògiques diferents de les de les empreses mercantils tradicionals.

ESS Economia Social i Solidària

L'**ESS** és el conjunt de pràctiques socioeconòmiques de tota mena, formals o informals, individuals o col·lectives, que:

1. Prioritzen la **satisfacció de les necessitats** dels seus membres i/o d'altres persones per sobre del lucre, que ha de ser limitat o inexistent.
2. Quan són col·lectives, la **propietat també ho és i la gestió és democràtica**, entesa aquesta des de la participació de les persones involucrades en el projecte.



Ajuntament de Barcelona
Barcelona Activa
femPROCOMUNS
free knowledge institute
Lab COOP

ESS Economia Social i Solidària

3. Desenvolupen la seva activitat des del **compromís ambiental i social**. Actuen orientades per valors com l'equitat, la solidaritat, la sostenibilitat, la participació, la inclusió i el compromís amb la comunitat i, per tant, actuen minimitzant els impactes negatius i amb voluntat de canvi social.

4. Són **independents respecte als poders públics**



ESS Economia Social i Solidària

Llei 5/2011, de 29 de març, d'Economia Social (article 2)

"S'anomena economia social el conjunt d'activitats econòmiques i empresarials, que en l'àmbit privat porten a terme aquelles entitats que, d'acord amb els principis recollits en l'article 4, persegueixen bé l'interès col·lectiu dels seus integrants, bé l'interès general econòmic o social, o tots dos alhora"





Un compromís amb les persones i una aposta pel medi ambient

A Solidança treballem per a la inserció sociolaboral de persones en risc d'exclusió social,a través d'activitats vinculades a la gestió integral dels residus.

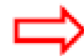
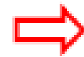
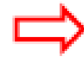


Ajuntament de Barcelona | Barcelona Activa

femPROCOMUNS | free knowledge institute | Lab COOP

Quin tipus de societat promou l'ESS?

+

Democràtica		L'economia solidària és una escola de democràcia i de participació
Igualitària		A l'economia solidària les diferències salarials, d'oportunitats i de poder són menors que a l'economia mercantil privada
Sostenible		Les empreses de l'economia solidària tenen menor propensió al creixement il·limitat i a la destrucció del medi ambient
Local		L'economia solidària neix de comunitats locals i acostuma a seguir arrelada a aquestes
Solidària		L'economia solidària es preocupa més per les necessitats de les persones de la pròpia organització i de l'entorn que l'economia mercantil privada

Iniciatives d'ESS

Els criteris de funcionament van per sobre de les formes jurídiques (es transcendeix la llei d'economia social 2011), perquè s'inclouen economies comunitàries, societats limitades amb molt compromís social, inclús autònoms...
En la producció, la comercialització, el consum, el crèdit, les cures o la distribució d'excedents, l'ESS afronta la resolució de necessitats col·lectives des d'una doble vessant:

- **La socioempresarial:** estructures professionalitzades combinades amb principis de propietat col·lectiva i gestió democràtica
- **La comunitària:** fórmules amb un alt grau de participació que, tot i el seu menor volum econòmic, contribueixen a la creació d'un vincle social imprescindible per a la sostenibilitat de la vida

Ajuntament de Barcelona
Barcelona Activa
femPROCOMUNS
free knowledge institute
Lab COOP

Iniciatives d'ESS

Iniciatives sociocomunitàries

Iniciatives socioempresarials

Mutualitats

Societats laborals

Treball col·laboratiu a internet

Economies comunitàries (bancs de temps, monedes comunitàries, grups de consum, xarxes i fires d'intercanvi, horts urbans, grups de criança,...)

Cooperatives:
- -agràries
- -de consum
- -de serveis
- d'habitatge
- -d'ensenyament
- -de treball

Empreses d'inserció

CET

Fundacions i associacions del Tercer Sector Social

Pressupostos participatius

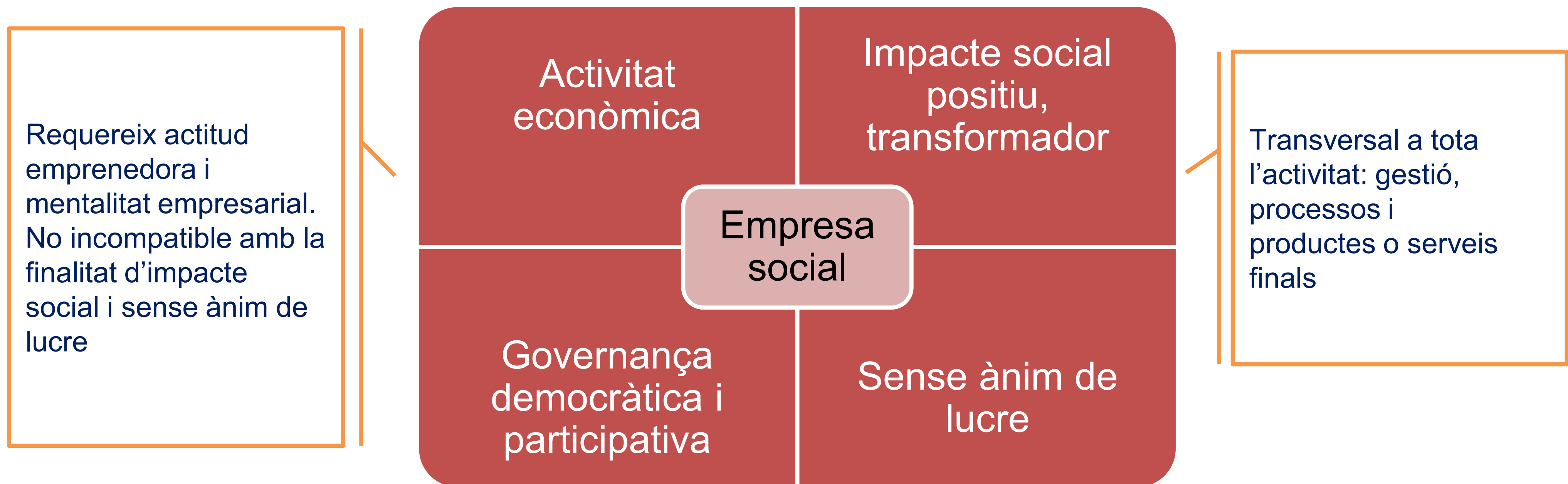
Treball autònom responsable

Compra pública responsable

Societats mercantils

L’empresa social

<u>Objectiu:</u> generar un impacte positiu en la societat o de transformació social, cobrint una necessitat social mitjançant una activitat econòmica (lliurament de productes o serveis)



L’impacte positiu i transformador, com a finalitat, reflectit en tots els processos de l’empresa: organització de persones, proveïment, producció, comercialització, finançament, etc.

Forma Jurídica	Autònom	Societat Limitada (SL)	Cooperativa (SCCL)	Associació	Fundació
Núm mín. Socis	1	1	2+1 10	3	1
Factor fonamental	Treball	Capital	Activitat cooperativitzada	Finalitat no lucrativa	Finalitat no lucrativa
Tipologies	SCP	Laboral (SLL)	Treball, consum, agràries, serveis…	Agrupació, plataforma, coordinadora, ONG, club...	Pública, privada
Capital mínim inicial	0	3000	3000	0	30000 ind. 15000 temp.
Responsabilitat	Il·limitada	Limitada	Limitada	Il·limitada	Il·limitada

Forma Jurídica	Autònom	Societat Limitada (SL)	Cooperativa (SCCL)	Associació	Fundació
Òrgans de govern	JP	JA, Admin.	AG, CR	AG, JD	Patronat, Protectorat (control Gencat)
Presa de decisions (vot)	JP	% capital	1x1 (activitat coop)	1x1 (ponderació)	Patrons
Reserves	no	Opcional (oblig. 10%/any fins 20% K)	Mín.20%FRO +10%FEPC (+reserva ESAL)	TOT	TOT
Distribució de resultats econòmics	tot	Dividends segons % capital	Retorn segons activitat co.	reinversió	Reinversió
Fiscalitat / impostos	IRPF	Règim general	Règim especial	Règim general, mínims (UP especial)	Règim especial

Combinació i hibridació de fórmules





Fundació(ns) + associacions+comunitats per projectes+grups informals d'usuaris



Combinació i hibridació de fórmules

Cooperatives

- Integrals
- Amb sòcies de treball
- Amb sòcies col·laboradores
- Intercooperació: cooperatives de 2n grau, grups cooperatius, cooperatives de serveis

L'associació

Llei 4/2008, del 24 d'abril, del llibre tercer del Codi Civil de Catalunya, relatiu a persones jurídiques sense ànim de lucre

Entitat **sense ànim de lucre**

Constituïda per 3 o més persones (físiques o jurídiques) que posen recursos personals i/o patrimonials

Per complir una **finalitat d'interès general** o particular (només per a les persones sòcies)

Mitjançant **activitats d'acció social**, assistència, inclusió social, esportives, culturals, formatives...

L’associació

Dutes a terme majoritàriament **de forma voluntària** per les pròpies persones sòcies

Principis i **funcionament democràtic**

Base social àmplia per assegurar-ne el relleu

Adhesió lliure i voluntària

No és necessari un patrimoni inicial

En cas que tinguin **activitat econòmica, serà sempre accessòria o subordinada** al compliment de les finalitats sense ànim de lucre, i es destinaran els beneficis a aquest fi.

Factor fonamental

Associació

- Finalitats no lucratives (interès general/partic.)
- Principalment de forma voluntària
- Activitats d'acció social, activitat econ. accessòria

Cooperativa

- Activitat cooperativitzada Mutualització
- Satisfacció de necessitats comunes persones sòcies
- Activitat socioeconòmica de base col·lectiva

FINALITAT:

Dur a terme activitats d'interès general (interès comú): culturals, socials, ambientals, esportives, de cooperació al desenvolupament, sanitàries...

Per satisfer una necessitat general o quelcom que representi una millora per a la comunitat

La Fundació

REQUISITS:

Un o més d'un fundador

Patrimoni inicial 30.000€ (indefinida) / 15.000€ (temporal)

Una finalitat lícita i d'interès general, tenint cura del patrimoni com a mitjà per la consecució dels seus fins

La Fundació

ÒRGAN DE GOVERN: Patronat (mín. 3)

ÒRGAN DE CONTROL: Protectorat (Extern: Generalitat de Catalunya)

ÀREA DE GESTIÓ: Direcció i/o gerència, Administració

Voluntariat

Fiscalitat entitats no lucratives

Règim ordinari

Associacions

Interès Particular

Interès General NO reconegudes

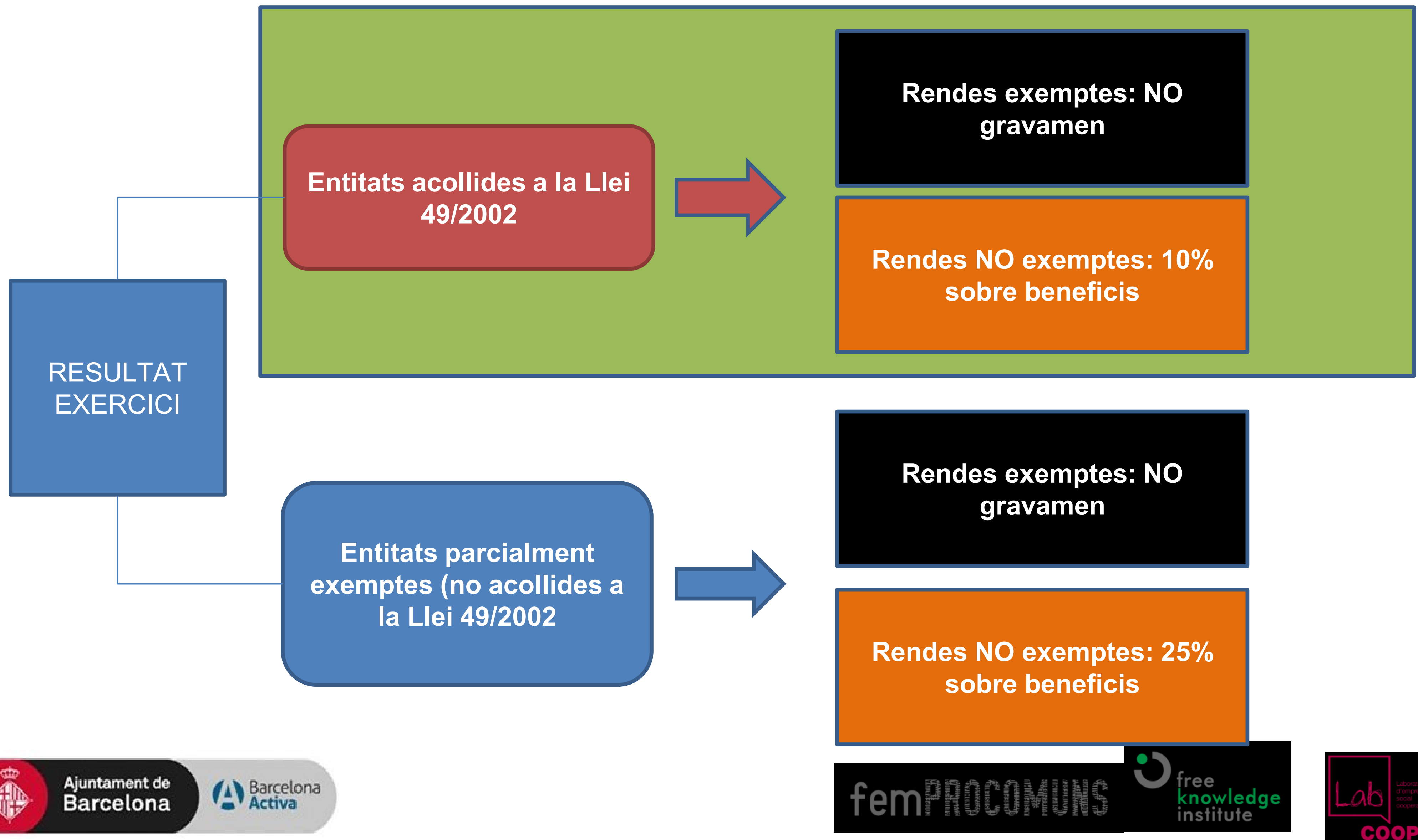
Fiscalment protegides per la Llei 49/2002 del règim fiscal de les entitats no lucratives i d'incentius al mecenatge

Interès General reconegudes D'UTILITAT PÚBLICA (>2 anys)

Cooperació al Desenvolupament

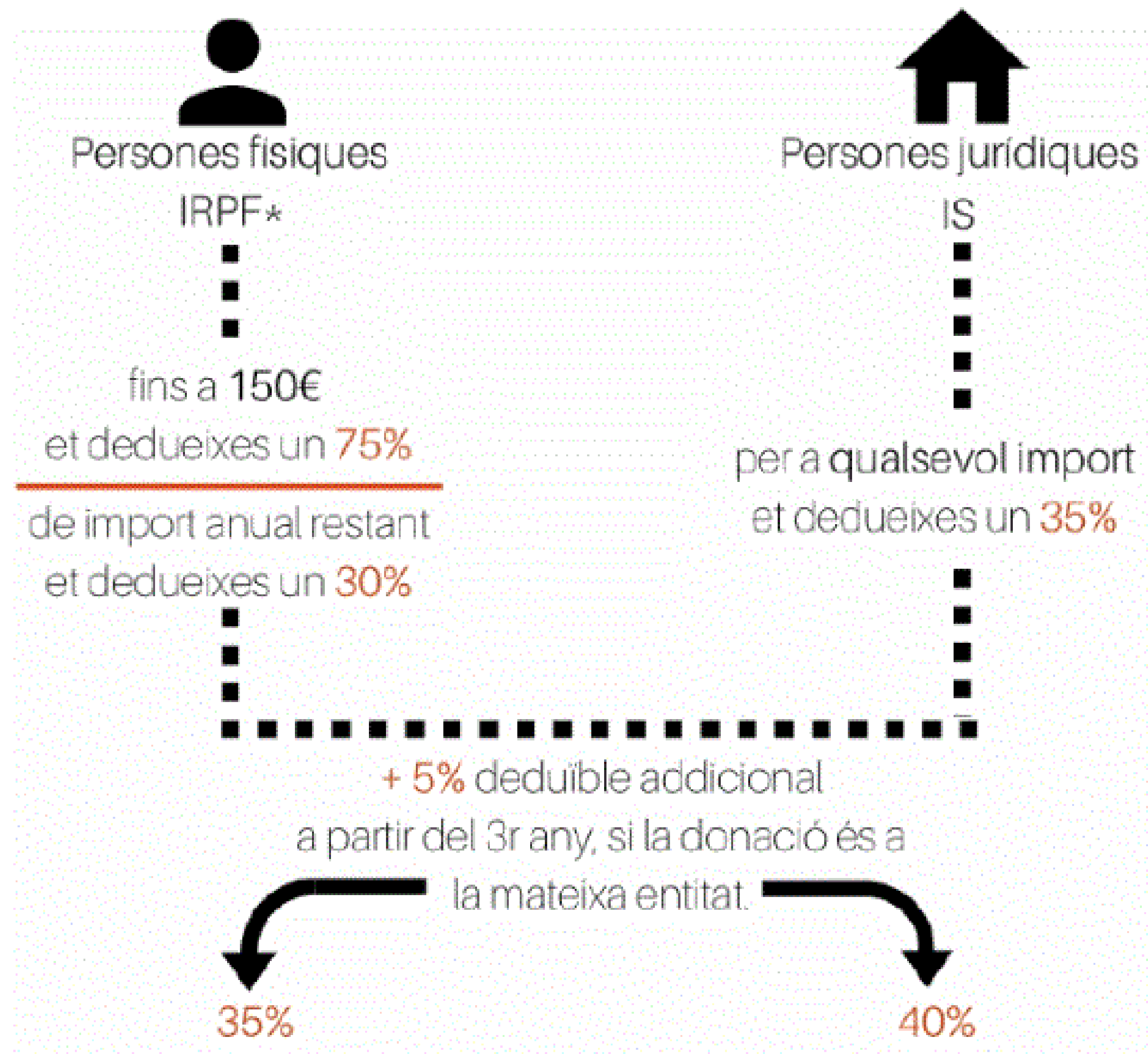
Fundacions

Fiscalitat entitats no lucratives



Fiscalitat entitats no lucratives

Patrocini i mecenatge



Ajuntament de Barcelona

Barcelona Activa

femPROCOMUNS

free knowledge institute

Lab COOP

Article 110. Rendes exemptes. *(Ley 27/2014, de 27 de noviembre, del Impuesto sobre Sociedades)*

Seran exemptes les següents rendes obingudes:

Las que procedan de la realización de actividades que constituyan su objeto o finalidad específica, ***siempre que no tengan la consideración de actividades económicas****. En particular, estarán exentas las cuotas satisfechas por los asociados, colaboradores o benefactores,* ***siempre que no se correspondan con el derecho a percibir una prestación derivada de una actividad económica.***

Les cooperatives



L’Aliança Cooperativa Internacional (ACI) que és la plataforma representativa mundial del cooperativisme defineix la cooperativa com:

“Una associació **autònoma** de persones que s’han agrupat **voluntàriament** per satisfer les seves necessitats i aspiracions **econòmiques**, **socials** i **culturals** comuns, a través d'una empresa de **propietat conjunta** i de **gestió democràtica**.”

Una cooperativa...

D'acord a la Llei de Cooperatives de Catalunya

«Societats que, amb plena autonomia i sota els principis de lliure adhesió i baixa voluntària, amb capital variable i gestió democràtica, que associen persones físiques o jurídiques que tenen necessitats o interessos socioeconòmics comuns, amb el propòsit de millorar la situació econòmica i social de llurs components i de l'entorn comunitari, fent una activitat empresarial de base col·lectiva, en la qual el servei mutu i l'aportació pecuniària dels membres permetin de complir una funció que tendeix a millorar les relacions humanes i a posar els interessos col·lectius per damunt de tot idea de benefici particular ».

Marc ètic de les cooperatives: principis i valors

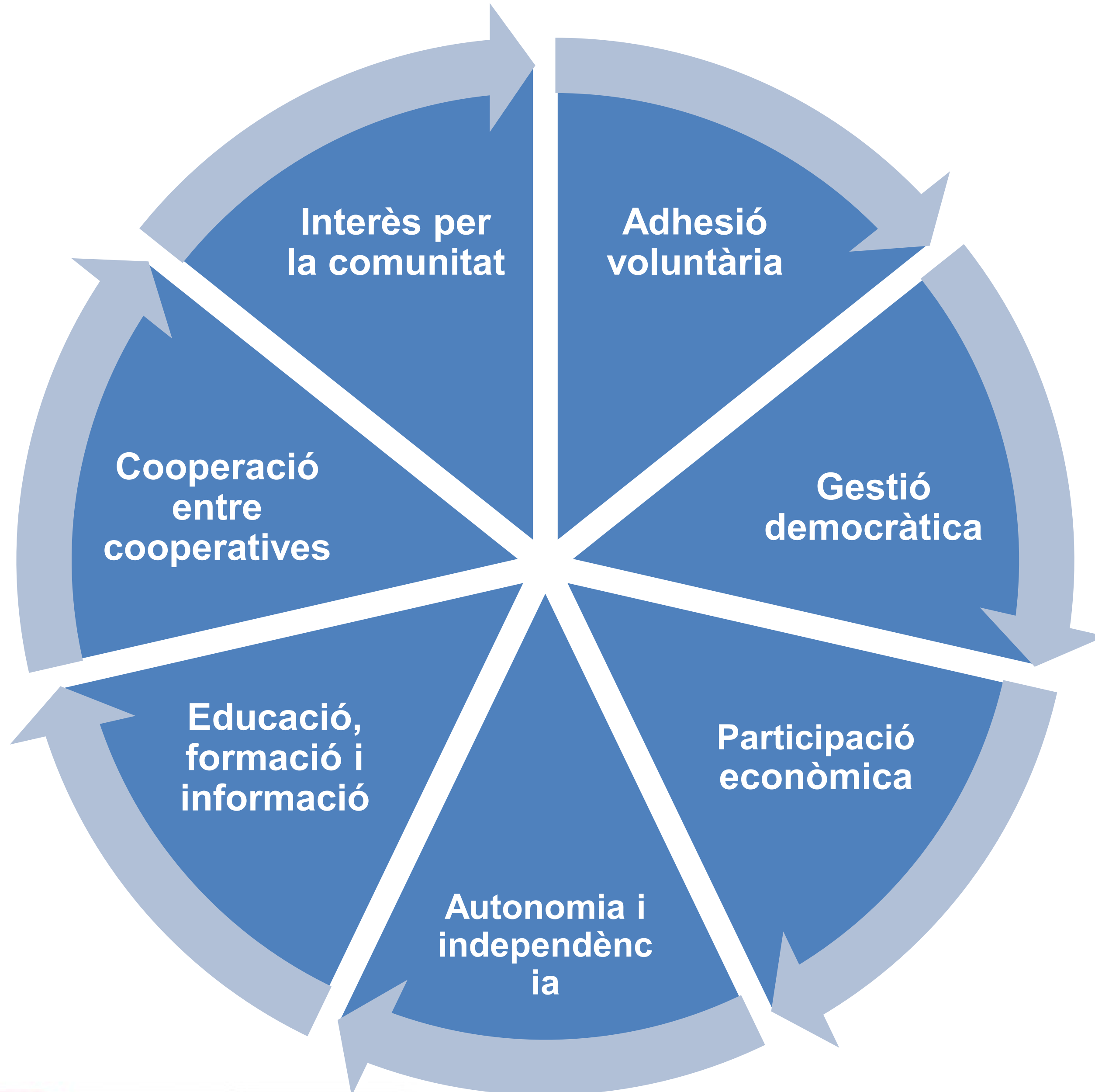


- Aliança Cooperativa Internacional (ACI)
- Els principis són pautes mitjançant les quals les cooperatives posen en pràctica els seus valors
- Proporcionen normes de conducta, restringeixen certes accions i n'estimulen d'altres
- La Llei de Cooperatives obliga la seva aplicació



Principis de l'Aliança Cooperativa Internacional (1995) basats en els ideats per la primera cooperativa de la Rochdale (Anglaterra, 1844)

Principis i valors



Valors

- Igualtat
- Democràcia
- Justícia, equitat
- Autoresponsabilitat i responsabilitat
- Autoajuda
- Solidaritat, suport mutu

Ajuntament de Barcelona
Barcelona Activa
femPROCOMUNS
free knowledge institute
Lab COOP

Principals classes de cooperatives



Consumidors i usuaris: lliurament de béns o la prestació de serveis per al consum directe de les persones sòcies.



Habitatge: promoure l'accés a l'habitatge de les persones que en són sòcies, amb voluntat d'oferir preus assequibles i diverses opcions d'adquisició: propietat, dret d'ús, etc..



Serveis: associen persones físiques o jurídiques titulars d'activitats econòmiques, professionals o artistes amb la finalitat d'adquirir conjuntament subministraments i serveis o d'emprendre operacions destinades a la millora econòmica i tècnica.



Treball: associen, com a mínim, dues persones físiques que, mitjançant el seu treball, es proposen produir béns o prestar serveis per a terceres persones.



Agràries: associen titulars d'explotacions agràries per tal de gestionar en comú la seva producció, la maquinària, i la transformació i venda de la seva producció.



Ensenyament: tenen com a finalitat organitzar qualsevol mena d'activitat escolar o docent. Poden estar formades per la lliure associació de pares, mares, alumnat i docents.



Integrals: quan integren, en una única cooperativa, finalitats diferents, per exemple, treball i consum.

Les cooperatives de consum

Les **cooperatives de consumidors i usuaris** tenen per objecte primordial el lliurament de béns o la prestació de serveis per al consum directe dels socis i de llurs familiars, i el desenvolupament de les activitats necessàries per a afavorir la informació, la formació i la defensa dels drets dels consumidors i els usuaris.

Tenen la condició de majoristes i poden vendre al detall com a minoristes.



Els lliuraments de béns i la prestació de serveis als socis de la cooperativa no tenen la condició de vendes, ja que es tracta de consumidors agrupats que els han adquirit conjuntament.

Les cooperatives de consum

Projectes d'abastament de productes i serveis de forma col·lectiva

Formalització de grups de consum i compra conjunta

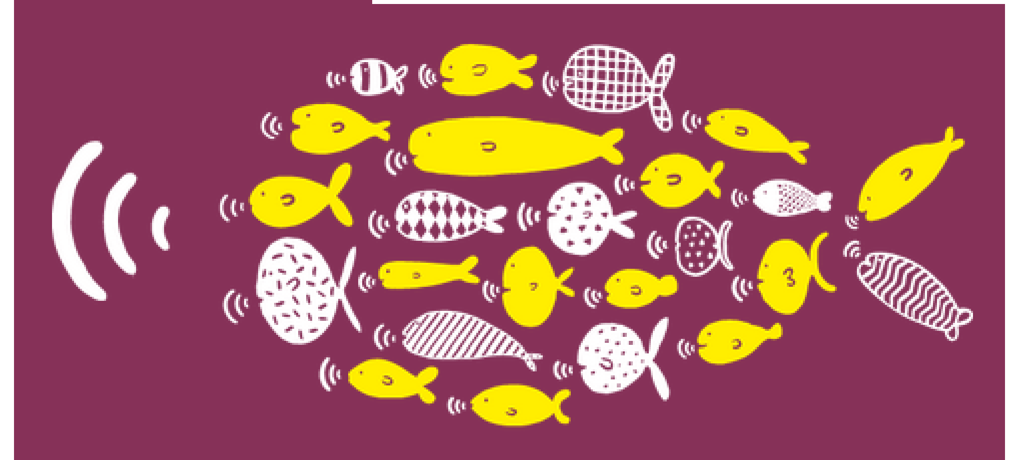
Quan volem incorporar a la governança les persones usuàries i consumidores











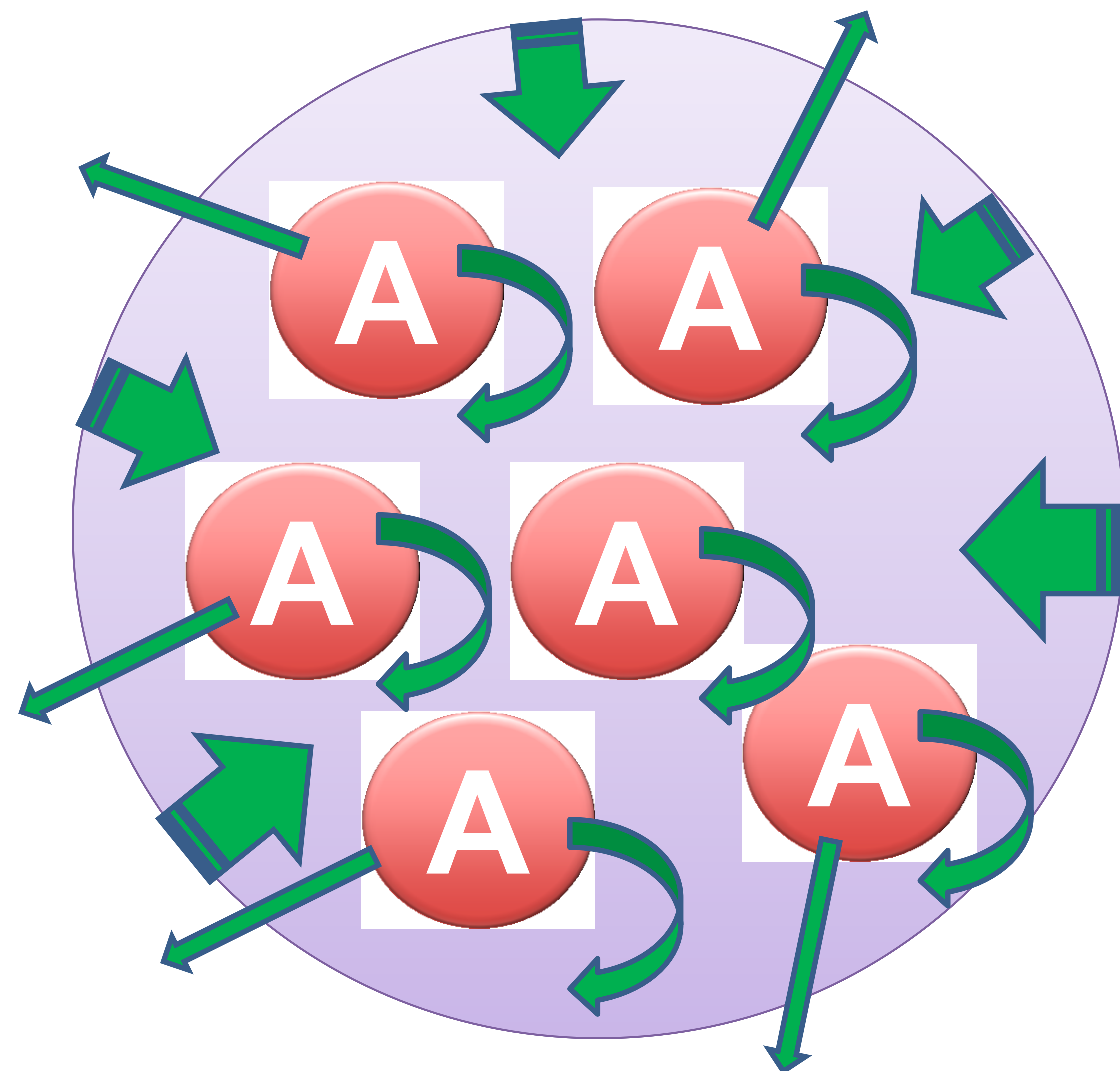
Les cooperatives de serveis

- Serveis als socis
- Pot facturar a 3rs (clients propis/compartits)
- Tributa x activitat pròpia



- Clients propis, factura a 3rs
- Pot facturar a Coop x clients compartits (2ble facturació)
- Abona quota manteniment (i/o % facturació)
- Tributa x activitat pròpia
- Paga quota RETA (o assimilat)

Les cooperatives de serveis



- Potenciar accions de cooperació empresarial per créixer, adaptar-se a noves necessitats del mercat, reduir costos, millorar processos, generar sinèrgies entre actors econòmics i professionals

- Exple: Katuma



Les cooperatives de treball associat

Pot haver activitat simultània

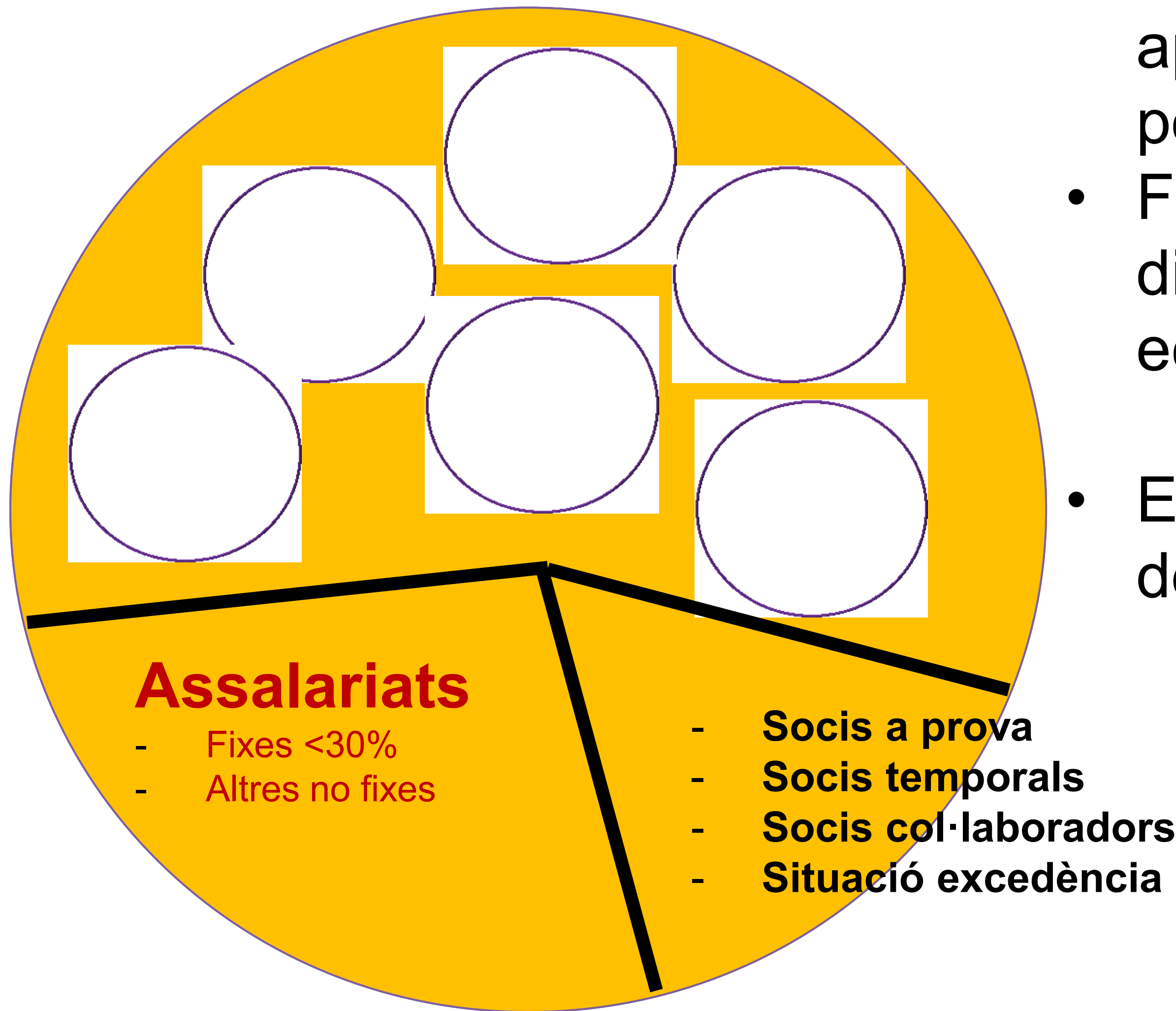
Assalariats

- Fixes <30%
- Altres no fixes

- **Socis a prova**
- **Socis temporals**
- **Socis col·laboradors**
- **Situació excedència**

- Factura a 3rs (clients únics)
- Tributa x activitat pròpia
- Paga quotes SS (obligació cotització RETA)

Les cooperatives de treball associat



- Projectes col·lectius per aprofitar coneixement i potencialitat de les persones
- Foment de la cooperació dins d'una activitat econòmica i professional

- Exple: XOBB (Xarxa Oberta de Beacons Barcelona)

Intercooperació

Activitats de **cooperació empresarial entre empreses i cooperatives**, o cooperatives: **cooperatives de segon grau (grups cooperatius), convenis intercooperatius**

Cooperatives de segon grau: agrupació d'un mínim de 2 empreses, una d'elles cooperatives, amb l'objecte de completar, reforçar o coordinar activitats de les empreses membres

Cooperatives d'iniciativa social (i sense ànim de lucre)

Activitats de caràcter social o d'atenció a les persones

Que tenen per objecte la inserció laboral o integració de col·lectius amb risc d'exclusió, o la defensa de drets socials o cobertura de necessitats no cobertes pel mercat.

- Mitjançant la prestació de serveis assistencials (activitats terapèutiques, d'atenció domiciliària, sanitàries, educatives, residencials, culturals...)
- Incorporació a sòcies de persones amb discapacitat

El voluntariat a les cooperatives d'iniciativa social

Les cooperatives d'iniciativa social poden establir en els estatuts la participació de voluntariat en la realització de l'objecte social.

- Té dret a assistir a les assemblees generals, amb veu i sense vot, i pot designar un representant al consell rector
- Les cooperatives han de respondre dels danys i perjudicis que pugui causar el voluntariat com a conseqüència de la seva activitat.





som energia

La primera cooperativa de producció i consum d'energia verda de Catalunya

www.somenergia.cat

SAMBUCUS
cuina de mercat

INICI SAMBUCUS RESTAURANT CÀTERINGS CUINES PER A COL

HORARI RESTAURANT
De dimarts a dissabte dinars de menú
Sopars obrim per encàrrec

DE LA TERRA A LA TAULA CREANT OPORTUNITATS
Cooperativa agro-gastronòmica social







Ajuntament de Barcelona

Barcelona Activa

femPROCOMUNS

free knowledge institute

Lab COOP







Ajuntament de Barcelona

Barcelona Activa

femPROCOMUNS

free knowledge institute

Lab COOP

Cooperatives integrals

Una cooperativa integral és la cooperativa de primer grau que té per objecte activitats econòmiques o socials pròpies de diferents classes de cooperatives.

Cooperativa Rural

Les diverses activitats dutes a terme per una cooperativa integral o rural han de tenir les característiques i complir les obligacions essencials i els requisits fixats per a les cooperatives de les classes corresponents.

Cooperatives integrals

Una cooperativa integral és la cooperativa de primer grau que té per objecte activitats econòmiques o socials pròpies de diferents classes de cooperatives.

Cooperativa Rural (Exple: BiolordCoop)

Les diverses activitats dutes a terme per una cooperativa integral o rural han de tenir les característiques i complir les obligacions essencials i els requisits fixats per a les cooperatives de les classes corresponents.

Cooperatives integrals

Els estatuts socials han de determinar els següents elements:
a) Per a cadascuna de les activitats econòmiques o socials, els **drets i les obligacions**, tan polítics com econòmics, per als diferents tipus de socis.
b) Els **criteris de relació proporcional** entre els socis de cadascuna de les activitats econòmiques o socials pel que fa als drets i les obligacions socials, tant polítics com econòmics.
c) Potestativament, **l'atribució d'un vot plural o fraccionat**, en la mesura que això sigui necessari per a mantenir les proporcions que, pel que fa al dret de vot a l'assemblea general, hagin establert per als socis de cada activitat econòmica.

En els **òrgans socials** de les cooperatives integrals hi ha d'haver sempre una **representació de les diferents activitats** dutes a terme per la cooperativa

Cooperatives integrals

Les integracions més corrents de classes de les cooperatives integrals solen ser:

- Consumidors i usuaris + Treball associat
- Cooperatives d'ensenyament (consumidors i usuaris + treball associat)
- Habitatge + Consumidors i usuaris
- Agràries + Consumidors i usuaris
- Consumidors i usuaris + Serveis



Cooperatives integrals

Altres combinacions:

Cooperatives de treball que integren "la clientela" com a sòcies col·laboradores:
→ COS, L'Economat Social

Cooperatives de consumidors i usuaris o de serveis amb sòcies de treball:
→ SomEnergia, SomConnexió, Coop57, Abacus

Les persones sòcies

Les sòcies ho són en funció de la seva participació en l'activitat cooperativitzada.
(Cooperatives integrals: activitat cooperativitzada múltiple)

<u>DRETS i DEURES:</u>

- Participar en l'activitat cooperativitzada (treball...) i rebre les bestretes salarials establertes
- Escollir i ser escollits pels càrrecs socials
- Participar amb veu i vot en els òrgans socials
- Percebre el retorn cooperatiu
- Percebre el reemborsament de la seva aportació actualitzada
- Dret d'informació

Tipus de persones sòcies

- **SÒCIA COMÚ: en funció de la classe cooperativa (TREBALLADORA, DE CONSUM, AGRÀRIA, DE SERVEIS, D'HABITATGE...)**
- **SÒCIA DE TREBALL (excepte cooperatives de treball associat)**
- **SÒCIA COL·LABORADORA**
- **SÒCIA TEMPORAL**
- **SÒCIA EN EXCEDÈNCIA**

Participació a la cooperativa

Participar: “tenir o prendre part en una cosa”.

Participar activament de la presa de decisions
Participar en un debat
Participar dels beneficis
Participar de la planificació estratègica
Participar en la millora de l’acció comunicativa
Participar................

Participació a la cooperativa

EMPRESA PARTICIPATIVA I DEMOCRÀTICA

LES SÒCIES PARTICIPEN DE:
La propietat de l'empresa (estabilitat projecte empresarial, lloc treball...)
La gestió (estratègica / operativa)
Els resultats (positius i/o negatius)

CONFLUÈNCIA DE ROLS:
Dualitat de les sòcies: usuàries/treballadores... i empresàries
Doble eficàcia professional i societària
Suma de persones = suma de recursos + capacitats + motivacions + ...→ SINÈRGIA

Participació social, òrgans de govern i cercles de governança

Assemblea General

Consell Rector

Equips Estratègics / Operatius

Direcció, coordinació

L'Assemblea

Totes les sòcies. Una persona, un vot / vot plural ponderat (segons activitat cooperativitzada). Participació activa: no basada en el capital. Voluntat col·lectiva

L'assemblea ordinària:

- Mínim: un cop a l'any, després 6 mesos tancament de l'exercici econòmic.
- Objecte: examen de la gestió del consell rector, aprovar els comptes i els balanços de l'exercici, i acordar la distribució dels excedents o imputar les pèrdues.
- Línies estratègiques de l'empresa

Altres assemblees tenen el caràcter d'extraordinari

Acords*:* Es prenen per majoria simple. Possibilitat majories reforçades (mai + de 2/3). Excepcions en què cal el vot de 2/3 parts.

Tipus d'assemblees

Assemblea Preparatòria o de Primer Grau:
A les cooperatives d'una determinada dimensió, tant social com territorial o sectorial, els Estatuts poden preveure la celebració de diverses Assemblees Preparatòries, l'objectiu de les quals serà tractar l'ordre del dia de l'Assemblea General de Segon Grau i designar les persones sòcies que hi han d'assistir.

Assemblea General de Segon Grau:
Assemblea General celebrada amb aquelles persones sòcies que hagin estat designades a les Assemblees Generals preparatòries o de Primer Grau. Els acords adoptats a l'Assemblea General de Segon Grau són vinculants per a totes les persones sòcies.

El Consell Rector

Òrgan de govern i representació de la cooperativa

Com a **mínim** ha de tenir **3 membres**: presidència, secretaria i vocalia. (En cooperatives de 2 sòcies, presidència i secretaria)

- Ha de reflectir la diversitat de tipus de sòcies, centres de treball o seccions
- Elegits per l' assemblea general per un període de màxim 5 anys, i poden ser reelegits consecutivament una sola vegada (cas general). Els nomenaments s'han d'inscriure al Registre de Cooperatives
- L'exercici del càrrec és obligatori.

Ajuntament de Barcelona Barcelona Activa femPROCOMUNS free knowledge institute Lab COOP

EQUIPS ESTRATÈGICS

Cèl·lula bàsica de preparar el futur

Tipus:

- Millora de producte o procés
- Creació nous productes
- Prospecció de nous mercats
- Elaboració de prioritats estratègiques
- Repensar missió, visió, valors
- Potenciar la diversitat de membres (generacional, ideològica, formativa, de feines...)
- Reunions habituals de creativitat, generació d'idees i discussió

EQUIPS DE TREBALL

Cèl·lula bàsica productiva: Persona = coneixements, experiències, capacitats, habilitats i actituds

Organització: sistema integrat per persones amb perfils polivalents que treballa en equips:

- Més ràpids i flexibles x detectar deficiències i resoldre problemes
- Afavoreix satisfacció de les treballadores (motivació)
- Facilita l'aprenentatge
- Potencia implicació en el treball i en l'organització
- Millora la qualitat dels productes
- Difon la cultura de l'organització

Cercles de governança

TOTES HO HEM DE DECIDIR TOT ???

Estructura organitzativa i de rols (de coordinació, segons funcions, tasques…) de cada persona o col·lectiu. Qui ha d’assumir el lideratge? Lideratge compartit

Reunions i àmbits de decisió (estratègia, gestió, projectes…). Gestió col·lectiva

Mecanismes de presa de decisions en cada àmbit. Com prenem les decisions

(→ normatives de funcionament) → TRANSPARÈNCIA

Estigmèrgia

Les accions produïdes en un sistema d'estigmèrgia, sigui natural o artificial, provoquen accions consecutives per part dels mateixos agents o d'altres diferents de manera que es produeix una coordinació indirecta que permet assolir fites complexes.

És per tant un dels trets claus de la intel·ligència d'eixam, ja que permet que emergeixi un resultat força més sofisticat que la suma de les parts o individus i la col·laboració directa entre ells. Això explica l'èxit de projectes com la Viquipèdia.

El concepte va ser introduït per Pierre-Paul Grassé, un estudiós de les formigues, per explicar com s'aconseguien realitzar les tasques en grups d'insectes socials sense necessitat de planificació ni d'un poder central.

Models de gestió i governança

VISIÓ MECÀNICA	VISIÓ ORGÀNICA
Línia jeràrquica única com a principal forma de coordinació	Moltes formes de coordinació
Distinció clara entre els àmbits operatiu i directiu	Flexibilitat de rols
Cerca de l'eficàcia mitjançant l'especialització	Cerca l'eficàcia mitjançant l'adequació dels perfils i capacitats
Cerca de l'homogeneïtzació personal	Acceptació de l'heterogeneïtat
Èmfasi de coherència a priori	Èmfasi de la convergència a posteriori
Comunicació vertical	Comunicació horitzontal
Predomini de procediments	Predomini d'ajustaments mutus
Estabilitat com a font principal d'eficàcia	Canvi com a font principal d'eficàcia

Presa de decisions

Mètode de presa de decisions: acordat / consensuat

- El **mètode de la majoria:** es basa en el vot, la decisió que té més vots. Útil en decisions que no demanen d'un debat intern perquè és un mètode ràpid i queda copsat el posicionament de totes les persones. Abans de prendre la decisió cal que decidim quin tant per cent decanta el vot a favor, la meitat dels vots, la meitat més un, dues terceres parts...

Presa de decisions

- El **mètode del consens** es basa a establir un acord que integri totes les opinions i sentirs del grup perquè totes les persones sentin com a seva la decisió. Per això el primer pas és que tothom exposi el seu posicionament quant al tema. A partir d'aquí, cal emmarcar com se situen pel que fa a aquesta decisió. Pot servir la següent categorització:

- suport: si s'hi està d'acord;

- consentiment: si no es veu clara la decisió però s'està disposat a donar-hi suport;

Presa de decisions

- apartar-se’n: si no s’hi pot donar suport per motius ideològics però sembla bé que es tiri endavant, però que no es participarà en la implementació
- bloqueig: si no s’accepta la proposta perquè es creu que va en contra dels principis de la l’organització; en aquest cas, la proposta no pot tirar endavant.

El consens demana temps i és una bona oportunitat per reflexionar sobre la feina, els valors i els objectius de l’organització.

Decisions estratègiques, organitzatives, operatives

DECISIONS ESTRATÈGIQUES:

Tenen a veure amb la visió i els objectius. Aconsellable totes les persones involucrades a la cooperativa i que s'hi dediqui tot el temps necessari per explorar diferents escenaris.

Aconsellable dedicar alguns dies a esbrinar de forma creativa les opcions. Posteriorment una altra sessió a prendre la decisió. Error: dedicar una mateixa sessió a explorar opcions i a decidir, la feina d'explorar requereix creativitat i obertura de possibilitats, i la tasca de decidir: practicitat i tancar possibilitats.

Important dedicar temps, separar les sessions d'obertura de possibilitats i de tria permetrà que totes les persones tinguin temps personal per meditar sobre el posicionament.

Decisions estratègiques, organitzatives, operatives

DECISIONS ORGANITZATIVES:

Tenen a veure amb com ens organitzem. Aconsellable totes les persones involucrades en l'organització prenguin decisió

DECISIONS OPERATIVES:

Tenen a veure amb tasques quotidianes, sovint poden involucrar només les persones que treballem en un projecte concret o en una comissió determinada. Aclarir, dimensionar i distribuir tasques d'un projecte concret són decisions operatives.

CONSULTIVES?:

Hi ha persones consultades però sense capacitat decisòria, o bé on els acords no són vinculants, malgrat la incidència…?

Assemblees (i altres reunions) àgils

Cuidar aspectes com convocar en espais o ambients que afavoreixin la relació, trencant les asimetries, distàncies i desigualtats de poder. Horaris que facilitin la participació, i el reconeixement dels diferents ritmes i intensitats de la pluralitat.

Per afavorir un bon clima caldrà evitar:

- Parlar en codis diferents, per exemple fer ús d'un llenguatge o recursos que no tothom coneix. Cal ajustar els codis dels missatges.
- Confusió entre el que diem amb el perquè ho diem
- Evitar espais de treball poc àgils i poc productius.

Ajuntament de Barcelona · Barcelona Activa · femPROCOMUNS · free knowledge institute · Lab COOP

Assemblees (i altres reunions) àgils

Planificar l'abans, el durant i el després. En **l'abans**:

- Qui convoquem a la reunió, tenir en compte, l'heterogeneïtat del grup.
- Que l'espai sigui agradable i còmode segons l'activitat, que les persones participants es vegin les cares.
- La convocatòria amb temps suficient per facilitar al màxim l'organització de les persones. Detallar els temes que es tractaran (l'ordre del dia) i el temps necessari per a cadascun dels punts. Ordres del dia assolibles i amb uns tempos amplis (sense pressa). Començar amb algun tema fàcil (dóna energia al grup); seguir amb temes més llargs i/o complexos, acabar amb alguna cosa senzilla i curta, que quedi una bona sensació al final.

Assemblees (i altres reunions) àgils

- Especialment útil definir els diferents rols que hi haurà en la reunió o assemblea (dinamització, control del temps…) i qui els durà a terme. Que els rols siguin rotatoris, que tothom hi passi en algun moment, ja que és important la vivència en primera persona.
- Abans d'enviar la convocatòria: hi ha documentació prèvia que les persones assistents puguin llegir amb anterioritat? Que s'enviï documentació breu i clara, amb temps suficient per poder-la llegir per part de les persones assistents.

Assemblees (i altres reunions) àgils

En **el durant**:

- Marcar una hora d'inici i final. En el cas que el final s'allargui, preguntar si hi ha el temps, l'atenció i energia per continuar i pactar una nova hora de final o posposar.
- Descansos o dinàmiques per facilitar el moviment i la distensió i afavorir l'atenció.
- Començar puntuals per respecte al grup; i si no es fa, demanar disculpes i explicar raons.
- Si es ve d'un altre moment anterior, recordar el que s'ha tractat anteriorment i donar la sensació de continuïtat.
- Comptar amb rols clars, identificats i que siguin rotatius en les reunions (prendre acta, facilitar, timing, torns paraula…)

El conflicte

El conflicte és inherent a la vida, és la manifestació de la diversitat i una magnífica oportunitat per reflexionar sobre el fet de la diversitat. Com aconseguir crear grups de treball més diversos? Diversitat = font de riquesa, però diversitat = font de conflictes.

Conflicte = punt d'inici d'un diàleg (evitar enfrontament). Identificar quines són les dues parts. No confondre els conflictes grupals amb els conflictes relacionals. És cosa de tot el grup?

Generalment veus polaritzades, però tothom té posicionament!

Lideratge col·lectiu

Capacitat d'assumir **compromisos**, que prèviament s'han **consensuat** amb el grup, i complir-los amb **responsabilitat**. És una competència que demana **empatia** per entendre i respectar la posició de la resta de membres del grup i **generositat** suficient per compartir opinions i idees pel bé del projecte, lluny de centrar-se en ostentar el protagonisme.

Lideratge col·lectiu

RESPONSABILITAT
Capacitat i el valor d'obrar lliurement reconeixent i acceptant les conseqüències de les accions realitzades i compromisos adquirits explícitament.

COMPROMÍS
Capacitat implicació de cadascú en la participació del projecte per a la consecució dels objectius marcats.

CAPACITAT DE CONSENS

Capacitat per treballar en favor de l'acord, cercant les solucions que generen l'acceptació per part del grup.

EMPATIA I GENEROSITAT

L'empatia és la capacitat de posar-se en el lloc dels altres aconseguint així una major comprensió de les seves posicions. La generositat s'entén com la capacitat de fer i compartir aportacions de valor (idees, temps, èxits) sense esperar-ne compensacions explícites.

Gestió compartida

Capacitat de **planificar i organitzar** els diferents recursos per aconseguir els objectius plantejats i saber desenvolupar aquesta estratègia en **equip**, establint unes bones **relacions interpersonals**.

La gestió compartida és imprescindible en una, iniciativa col·lectiva, cooperativa

ORGANITZACIÓ
Capacitat de disposar i coordinar els recursos disponibles de la millor manera per tal d'assolir els objectius plantejats.

RELACIONS INTERPERSONALS
Capacitat de relacionar-se amb els altres de manera positiva contribuint així a construir una organització que faci compatible l'assoliment dels objectius marcats amb la realització personal i professional dels seus membres.

TREBALL EN EQUIP
És la capacitat per gestionar la interdependència, la complementarietat i el pensament sistèmic, compartint mètode i compromís amb un propòsit comú per tal d'assolir l'objectiu fixat

PLANIFICACIÓ I CONTROL
És la capacitat de concretar i anticipar les activitats orientant-se a resultats específics i, alhora, establir mecanismes per avaluar-ne l'acompliment.

Comunificar és transformar alguna cosa en comunal, fer-la un procomú

Amb col·laboració honesta, relacions justes i condicions dignes de les persones que en formen part